

NEREDE O ESKİ BAYRAMLAR

Üstün BOL, 19 Haziran 2023

<https://hertaraf.com/koseyazisi-ustun-bol-nerede-o-eski-bayramlar-371319> Haziren 2023

Aslında bu yazıyı yazmaya Nisan başlarında karar vermiştim. Seçim süreci araya girince Adalet ve Kalkınma Partisinin kaybedeceğini düşündüğüm için askıya aldım. Seçimden önce yazılmış ve Türk Hava Kurumu, Mehmetçik Vakfı, TEMA, LÖSEV ve benzeri organizasyonlara kurban bağıışı yapıp yapılamayacağını sorgulayan bir yazı için, *'iktidarı kaybeder kaybetmez hemen kurumlara tavır aldılar, iktidardayken sesleri çıkmıyordu'* diyecek kalabalık bir sosyal medya ergeni olduğunu biliyordum.

'Benim ipek yüklü kervanım mı var?' desem bile bu akli ergenler için bir şey ifade etmeyecekti. İktidar değişmeyince kimlere kurban bağıışı yapılabileceğine dair 30 yıldır değişmeyen görüşlerimi paylaşmamda da bir mahsur kalmadı.

Benim yaşlarımda olanların birçok travması var. Okulların, Üniversite kapılarının üzerimize kapandığı günler, başörtülü yakınlarımızın, sevdiklerimizin uğradığı ayrımcılıklar, yaşanmış ve telafisi mümkün olmayan kayıplar hala hafızalarımızda.

O dönemlerin travmasını atlatamamış, kalıcı izlerini görünmeyen bir yara gibi bünyesinde taşıyan birçok arkadaşım var. O dönem, sadece fiziki engeller ve ayrımcılıklarla üzerimize yürünen bir dönem değildi. 28 Şubat darbe yönetimi bütün gücüyle üzerimize gelirken, sivil unsurları da ellerindeki bütün materyallerle gereğini yapıyorlardı. Sinemacılar, tiyatrocular, şarkıcılar, iş adamları ve örgütleri, eline kalem tutuşturulmuş kalemşörler bir bütünlük içinde bu sınıf savaşının gönüllü askerliğini yapıyorlardı.

Olaylar gelişti, zaman geçti ve okulunu bitirebilenler, bir iş bulabilenler yollarına devam etti. Kalanlar makus talihleriyle yüzleşmeye devam ettiler. Tam da 28 Şubat'ın ortasında okulu bitirip hemen ardından Beylikdüzü'nde bir toplukonut firmasında çalışmaya başladım. Patronlarım Kemalist'ti, onlarla siyaset konuşmuyordum. Her Cuma bir bahane bulup sırayla Cerrahpaşa ve Çapa'nın önüne başörtüsü eylemlerine geliyordum. Sabah Bayrampaşa'dan Beylikdüzü'ne gidip, Cuma namazına Cerrahpaşa'ya gelmek epey zor oluyordu. Beylikdüzü'nün *'buralar eskiden hep dutluktu'* diyeceğimiz zamanlarıydı. Otobüs İhlas Marmara Evlerine kadar gidiyor, oradan sonra yol olmadığı için ayaklarımıza poşet geçirip şantiyeye kadar çamur içinde yürüyorduk.

Pazar günleri ise Eyüpsultan'da Mehmet Şevket Eygi'nin öncülük ettiği sabah namazı eylemleri olurdu. Eski Sağmalcılar Cezaevinden yürüyerek Eyüpsultan'a geliyor, namazdan sonra

avlude duaya/protestoya katılıyordum. Çoğu zaman duadan kopuyor, kendimi küfrederken buluyordum. Bunları zamanın ruhu anlaşılın diye anlatıyorum. Sadece ben değil o dönem canı yanan herkesin buna benzer hikayeleri vardı.

1998'in baharında Mart ayı ortaları olmalı, ani bir kararla birkaç günlüğüne Trabzon'a gitmeye karar verdim. Biletimi aldım ve atlayıp 16-17 saatlik bir yolculukla Trabzona vardım. O zaman otobüsler Meydan'a çıkıyordu. Meydan'da indim. Henüz vakit çok erkendi, gün yeni ağarmıştı. Üniversiteye gidebilmem için en az 3-4 saat vaktim vardı. Uzun Sokak'ta yürümeye başladım. Uğradığım eski mekanlar, tanıdık işyerleri, bir sürü hikâye biriktirmiştim. Uzun Sokağın sonuna doğru, Diyanet Yayınevine gelmeden birkaç yüz metre önce 5x10 metre büyüklüğünde cadde üzerine asılmış, üzerinde hiçbir yazı, logo bulunmayan siyah devasa bir bayrakla karşılaştım. Hiçbir anlam veremedim.

Bu hafta Trabzonspor farklı mı yenildi acaba diye düşündüm. Başka neyin yası olabilirdi ki? Yoluma devam ettim. Birkaç metre sonra bir çöp kovası üzerinde 'Müslüman uyuma, kurban derine sahip çık' yazan bir çıkartmayla karşılaştım ve hemen ne olduğunu anlayıp geriye döndüm. Kurban Bayramı'na bir hafta kadar kalmıştı. Trabzon gibi bir yerde Kurban ibadetine doğrudan tavır alacak, siyah bayrak asacak bu işletmenin kim olduğunu merak ettim. Bayrağın ipinin asılı olduğu yerde Trabzon Şehir Kulübü tabelası asılıydı.

28 Şubat'tan cesaret alarak kimlerin neler yapabileceğine ilginç bir örnek olmuştu benim için. Şehir kulübünün telefonunu alıp birkaç saat sonra ankesörlü telefonda aradım (o zamanlar çok az kişide cep telefonu vardı). Mühendis olduğumu uzun zamandır Trabzon'a gelemediğimi kulübe üye olmak istediğimi söyledim. Üstenci bir dille telefonun diğer ucundan aşağılandım. Referansınla gel kimsin, necisin, uzatma denildi. Kulübün önünde siyah bayrak gördüğümü belirtip başsağlığı diledim. Telefonda ses homurdanarak ahizeyi yüzüme kapattı. İşlerimi hallettim ve Trabzon'dan ayrıldım.

Aradan birkaç yıl geçti. Akparti 2002 seçimlerini kazandı ve iktidar oldu. Ama o dönemler henüz muktedir olmadığı zamanlardı. 28 Şubat'ta çıkarılan bir genelgede Kurban derisi toplama yetkisinin Türk Hava Kurumunda olduğu başka hiçbir dernek ve vakfın kurban derisi toplayamayacağı, kurban derisi bağışı kabul edemeyeceği belirtiliyordu. Aksi durumlara karşı kolluk güçleri gerekli müdahaleleri yapmakla görevlendirilmişti. Yaşı müsait olanlar görevlerini yaptıklarını da hatırlar! Akşam haberlerinde her gün kapıları kırılarak içerideki derilere el konulan vakıf, dernek haberleri çıkıyordu karşımıza. Kolluk güçleri resmen hırsızlık yapıyor bu yetmezmiş gibi kurban derisi toplayanları kelepçeleyip götürüyordu!

Türk Hava Kurumu araçları Jandarma eşliğinde köyleri dolaşüyor, muhtarlarla birlikte kurban kesilen evlere uğrayarak cebren kurban derilerini alıyorlardı. Akparti 2003 yılında genelgeyi

yeniledi ve kurban derisi toplama yetkisinin Türk Hava Kurumunda olduğunu ancak isteyenlerin başka kurumlara kurban derisi bağış yapabileceğine dair bir güncelleme yaptı. Böylece dernek ve vakıflar deri toplayamasalar da bağış kabul edebilir hale getirildiler. Ancak uygulama bu genelgeye rağmen birkaç yıl daha sürdü! (Daha sonraki yıllarda bu genelge tamamen ortadan kaldırıldı.)

THK, yine köylerde jandarma eşliğinde evleri dolaşmaya ve kurban derisi gasp etmeye devam etti. Bizim eve de geldiler. THK'nun memuruna bir yandan hayvanı parçalarken ne yapabileceğini ne yapamayacağını öğretip gönderdim. Üzerimdeki kanlı atletten, elimdeki kasap bıçağından ve nefretle gözlerinin içine bakan gözlerimden etkilendi mi bilmiyorum. Jandarma genelgenin etkisiyle olsa gerek biz tartışmaya başlayınca uzaklaştı. Daha sonra aynı ekiple köy içinde birkaç evde daha karşılaştım. Hacı amcaların derilerini almak üzereyken araya girdim, bunlara hiçbir şey vermek zorunda olmadıklarını, varsa ellerinde deri toplama kararını göstermelerini istedim. Jandarma yine çekildi, memurunu alıp uzaklaştı.

2005 yılında Tüketiciler Birliği Genel Başkan Yardımcısı iken derneğe bir telefon geldi. LÖSEV adlı bir vakfın kurban kampanyası düzenlediğini ancak afişlerinde 'Bu Kurban Can Alma Can Ver' sloganını kullandığını belirtti. Kurban kesmediklerini düşündüğünü de ekledi. Vakfın kullandığı slogan gerçekten de dikkat çekiciydi. Ankara içinde vakfa ulaşmaya çalışıp ağızlarını yokladım. Aradığım herkes topu bir başkasına attı, başka telefon numaraları verdi ama hiçbir şey söylemedi.

LÖSEV İstanbul numarasını aradım. Telefondaki ortayaş üstü hanımefendiyle yaklaşık 45 dakika konuştum. Önce nasıl seküler bir kimlik olduğuma inanması gerekiyordu. Takunyalılar, gericiler, yobazlar diye başlayıp Atatürk Cumhuriyetinin şariatçıların elinde uçuruma doğru sürüklendiğine dair uzunca bir söylev çektim. 15. dakikadan sonra karşımdaki görevli ikna olmuştu.

Devamında LÖSEV gibi çağdaş bir vakfın neden 1400 yıl önceki adetler üzerinden böyle bir kampanyaya dahil olduğunu anlamadığımı, oysa kendilerinden bu adamlara karşı mücadele etmelerini beklediğimi söyledim. Hele hele kurban adı altında bir canlının canına kıymanın barbarlık olduğunu bunu LÖSEV'e yakıştıramadığımı belirttim. Kadın orada eridi ve kendilerinin bağış aldığını ancak hiçbir canlıyı kesmediklerini itiraf etti! Memnuniyetimi belirttim, onlara da bunun yakıştığını, onlarla gurur duyduğumu belirtip hesaplarına bağış yapacağımı söyleyerek görüşmeyi bitirdim.

Kimlere kurban bağış yapılabilir, kimlerle kurban organizasyonuna girilebilir merak eden araştırıp bulabilir. Burada listeler yayınlayacak, adresler verecek değilim. Kurban'ı bir ibadet olarak gören Müslümanlar kendileri için uygun adresler bulacaktır. Kurban'ı bir adet, gelenek, alışkanlık olarak görenler de kendi meşreplerine uygun yollar bulacaktır. Bu yazı üzerine düşünürken birkaç gün önce sosyal medyada önüme bir paylaşım düştü. Tarikat ve cemaatlere kurban bağış yapmayın

şu kurumlara yapın diyerek seküler bir liste yayınlamıştı hesabın sahibi.

Ne kadar doğru bilmiyorum, belki de bir efsane ama Osmanlı dış siyaseti için anlatılan bir mesel vardır, bilirsiniz. Osmanlı bir karar alacağı zaman konuyu Rus sefirine danışmış. Sefirin görüşünü aldıktan sonra da tam tersini yaparmış. Aşağıda fotoğrafını gördüğünüz bu sosyal medya paylaşımını Rus sefiri gibi düşünün önünüzde bir yol açılacaktır.

Hala nerde o eski bayramlar diye hayıflananlar vardır muhakkak. Onlar da hayıflanmaya devam etsin, biz işimize bakalım!